

Jaarverslag Vergunningverlening, toezicht en handhaving 2024

1 Inleiding

Dit evaluatieverslag gaat over de uitvoering van de gemeentelijke taken vergunningverlening, toezicht en handhaving in de fysieke omgeving voor het jaar 2024. Het verslag ziet alleen op de taken die de gemeente zelf uitvoert. De taken die de Omgevingsdienst (OdrU) en de Veiligheidsregio Utrecht (VrU) uitvoeren zijn niet opgenomen in dit verslag vanwege het feit dat beide organisaties een eigen jaarverslag maken, waarnaar korthedshalve wordt verwezen.

Het vaststellen van een evaluatieverslag is wettelijk verplicht op grond van 13.11 van het Omgevingsbesluit. Het college van B&W stelt het verslag vast en verstrekt het verslag ter informatie aan de gemeenteraad.

Voor 2024 is geen Uitvoeringsprogramma vastgesteld. Het Interbestuurlijk Toezicht vanuit de provincie (IBT) heeft dringende aanbevelingen gedaan ten aanzien van het vorige VTH-beleid, genaamd 'VTH-beleid gemeente Veenendaal 2021-2025'. Revitalisatie van het VTH-beleid heeft daarom de prioriteit gekregen. Het geactualiseerde VTH-beleid, de 'Uitvoerings- en handavingsstrategie vergunningverlening, toezicht en handhaving Veenendaal', is in maart 2025 vastgesteld. Tegelijkertijd is ook het Uitvoeringsprogramma 2025 vastgesteld.

De in 2024 uitgevoerde werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening zullen in hoofdstuk 2 van dit verslag worden besproken. De uitgevoerde werkzaamheden van toezicht en handhaving komen in hoofdstuk 3 aan bod.

2 Vergunningen en meldingen

2.1 Inleiding

In het VTH-beleidsplan zijn de volgende doelstellingen vastgelegd:

De doelstelling voor de vergunningverlening is om alle aanvragen tijdig en correct af te handelen.

Correct afhandelen betekent een juridische toets bij elke afgegeven beschikking en een (warme) overdracht van vergunningverlening naar toezicht.

2.2 Evaluatie geformuleerde doelstellingen

Gelijk aan de voorgaande jaren zijn de geformuleerde doelstellingen in het VTH-beleidsplan gehaald. Concreet betekent dit dat alle ontvankelijke vergunningen binnen de wettelijke termijnen zijn verleend. Sinds de komst van de Omgevingswet is de mogelijkheid vervallen om een vergunning van rechtswege verleend te krijgen.

2.3 Evaluatie omgevingsvergunningen voor bouw

De Omgevingswet maakt bij het bouwen van een bouwwerk onderscheid tussen een technisch en een ruimtelijk deel. Er is dus een knip tussen de 'bouwactiviteit omgevingsplan' en de 'bouwactiviteit technisch'. Vaak zijn beide benodigd om een bouwwerk te kunnen realiseren.

Aanvragen voor een omgevingsvergunning voor een binnenplanse bouwactiviteit, brandveilig gebruik, vellen van houtopstand, aanleggen van uitwegen, plaatsen van handelsreclame, e.d. worden behandeld en afgehandeld door de vergunningverleners bouw (coördinatoren Omgevingsvergunningen). Om dergelijke aanvragen integraal te kunnen behandelen worden in de meeste gevallen deze aanvragen voor advies voorgelegd aan onder andere:

- De VrU
- De OdrU
- De welstandscommissie 'MooiSticht'
- Specialisten groen, wegen, riolen en verkeer en milieu

Het aantal aangevraagde omgevingsvergunningen is in 2024 hoger dan het jaarlang gemiddelde. Deze toename is terug te voeren op de inwerkingtreding van Omgevingswet per 1 januari 2024. Door de 'knip' van de bouwactiviteit worden de 2 benodigde omgevingsvergunningen meestal los van elkaar aangevraagd, waardoor het totaal aantal vergunningen voor de bouwactiviteiten is toegenomen. Voor het afhandelen van de toegenomen aanvragen is gebruik gemaakt van externe inhuur.

Er is ook een verschuiving te zien van bedrijfsgelateerde aanvragen naar het aantal woninggerelateerde aanvragen. Dit heeft voornamelijk te maken met de woningbouw in Veenendaal-Oost en De Groene Grens.

2.4 Evaluatie meldingen/omgevingsvergunningen voor milieu

Vergunningen en meldingen voor de milieutaken wordt volledig uitgevoerd door de OdrU. Voor een totaaloverzicht wordt kortheidshalve verwezen naar het jaarverslag over 2024 van de OdrU.

2.5 Evaluatie meldingen/vergunningen voor brandveiligheid

De gemeente is het bevoegd gezag voor het toezicht en de handhaving op meldingen of vergunningen brandveilig gebruik. De VrU is belast met de inhoudelijke advisering. De afhandeling ligt bij de coördinatoren Omgevingsvergunningen.

2.6 Evaluatie rijksmonumenten

Veenendaal telt momenteel 19 rijksmonumenten, waarvan 1 gedeeld met Renswoude. In 2024 zijn geen omgevingsvergunningen voor rijksmonumenten verleend/geweigerd. Er zijn in 2024 ook geen handhavingstrajecten gestart ten aanzien van rijksmonumenten. Er zijn in 2024 geen omgevingsvergunningen verleend/geweigerd waarbij een archeologisch rapport is opgesteld of technische aanpassingen zijn gedaan om archeologische resten in de bodem te behouden.

3 Toezicht & Handhaving

3.1 Inleiding

De doelstelling voor toezicht en handhaving is risico gestuurd toezicht te houden. Risicogestuurd toezicht betekent dat de controlefrequentie is gekoppeld aan de hoogte van het risico en wordt afgeleid van de combinatie (negatief) effect maal naleefgedrag. De kwaliteit wordt geborgd met een collegiale toets van elke controlebrief binnen het toezicht- en handhavingstraject.

Het beleidsplan geeft een beschrijving van de prioriteiten, de doelen, de strategieën en de activiteiten, gebaseerd op een probleemanalyse. Het beleid is afgestemd met andere betrokken bestuursorganen en strafrechtelijke partners.

24-uurs bereikbaarheid

In de Veenendaal is ervoor gekozen om de 24-uurs bereikbaarheidsdienst vanuit de eigen organisatie in te richten. Dit piket is 24/7 bereikbaar. Hier is voor gekozen met het oog op het inbrengen van lokale kennis en de snelle inzetbaarheid. Van deze bereikbaarheidsdienst wordt inmiddels ook gebruik gemaakt door direct omliggende gemeentes. De kosten voor de bereikbaarheidsdienst worden verdeeld over de gemeentes.

3.2 Evaluatie geformuleerde doelstellingen

Toezicht en handhaving is geen doel op zich, maar beoogt een doel te realiseren. Dit doel moet realistisch en meetbaar zijn. Deze meetbare doelen zijn opgenomen in het vastgestelde VTH-beleid.

In 2024 zijn alle omgevingsvergunningen gecontroleerd op minimaal de constructieveiligheid en brandveiligheid en of er gebouwd is conform de verleende vergunningen.

De instandhoudingstermijn verleende omgevingsvergunningen is met de komst van de Omgevingswet 1 jaar geworden. Er zijn in 2024 enkele niet uitgevoerde omgevingsvergunningen ingetrokken.

3.3 Evaluatie bouwtoezicht

Voor het toezicht bouwen zijn de volgende doelen gehanteerd:

- Vergunninggebonden toezicht overeenkomstig de risicoanalyse;
- Toezicht op sloop en asbest;
- Evenemententoezicht (bouwtechnische en constructieve aspecten).

Voor het onderdeel bouwen (vergunninggebonden toezicht) is er sprake van een eindig proces. Gebouwd is gebouwd. Een daarbij niet uitgevoerde controle kan niet worden gezien als achterstand. Hierbij heeft wel in alle gevallen een eindcontrole plaatsgevonden of staat deze gepland.

Naast het houden van toezicht op nieuwbouwprojecten (onder de Wabo) is een aanzienlijk deel van de capaciteit gegaan naar het deelnemen aan integrale controles (Taskforce Integrale Controle) en naar het onderzoeken van klachten en verzoeken tot handhaving. Ook is er inzet geleverd aan de totstandkoming van de Uitvoerings- en handhavingstrategie.

Wet kwaliteitsborging (WKB)

De Wet kwaliteitsborging is op 1 januari 2024 in werking getreden voor gevolgklasse 1. De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) verplaatst o.a. de toetsing aan de bouwtechnische eisen van een

bouwwerk van de gemeente naar een onafhankelijke partij, de zogenoemde kwaliteitsborger. Gevolgklasse 1 betreft bouwwerken met beperkte gevolgen als er iets misgaat. Hierbij moet vooral worden gedacht aan woningen (behalve woongebouwen, beneden-bovenwoningen, woningen op kantoor- of winkelpanden, zorgwoningen of kamerverhuurpanden), woonboten, vakantiehuisjes en gebouwen met een industrie functie en maximaal 2 bouwlagen (behalve kantoorgebouwen of winkelpanden). De inwerkingtreding van gevolgklasse 2 en 3 moet nog volgen. De regels voor kwaliteitsborging gelden nu alleen nog voor nieuwbouw, (nog) niet voor verbouw. Veel ervaringen met de Wet kwaliteitsborging is niet opgedaan, er is namelijk nog geen project onder de WKB afgerond in 2024.

3.4 Evaluatie milieutoezicht

Toezicht op milieutaken wordt volledig uitgevoerd door de OdrU, waardoor voor evaluatie van dit toezicht korthedshalve wordt verwezen naar het jaarverslag over 2024 van de OdrU.

3.5 Evaluatie toezicht op brandveiligheid

Toezicht op brandveiligheid wordt uitgevoerd door de VrU, waardoor voor evaluatie van dit toezicht korthedshalve wordt verwezen naar het jaarverslag over 2024 van de VrU. Aangezien de gemeente de meldingen/vergunningen afhandelt en ook verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving hierop, vindt er veel afstemming plaats tussen de gemeente en VrU.

Op basis van de beschikbare capaciteit van de VrU in relatie tot andere toezichtstaken zijn in 2024 de objecten met prioriteit gecontroleerd. Van de afgelegde controles wordt een rapport opgemaakt en gedeeld met de gemeente.

3.6 Evaluatie klachten & handhavingsverzoeken

Er is sprake van een toename van langlopende klachten en handhavingsverzoeken. Hierbij gaat het onder meer over in gebruik genomen gemeenteground, illegale bouwwerken zoals vergunningplichtige schuurtjes of te hoge schuttingen, illegale vormen van bewoning zoals kamerbewoning of bewoning van een bedrijfspand, geluidsoverlast en geurhinder. Geluidsklachten van airco's en warmtepompen zijn eveneens toegenomen de afgelopen jaren. Dat heeft te maken de strengere regelgeving sinds 2021 en de toename van het aantal woningen met een airco en/of warmtepomp.

In de praktijk is de forse toename van klachten vaak toe te schrijven aan enkele inwoners waarvoor een behoorlijk deel van de beschikbare formatie moet worden ingezet voor de afhandeling van de klachten/verzoeken tot handhaving, de daarop volgende bezwaar- en/of beroepsprocedures of WOB verzoeken.

3.7 Evaluatie handhaving

Ingediende handhavingsverzoeken zijn overeenkomstig het wettelijk kader en de in het VTH-beleidsplan vastgelegde prioriteringen afgehandeld.

Als overtredingen worden geconstateerd, wordt allereerst getoetst of de situatie gelegaliseerd kan worden. Als dit niet mogelijk is, dan wordt tegen de overtredingen handhavend opgetreden aan de hand van de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht.

De Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) is de opvolger van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS). In de kern is de strategie nagenoeg niet veranderd. Wat anders is, is dat de aansluiting op de Omgevingswet goed wordt gelegd, terminologie is geactualiseerd en de bestuurlijke boete toegevoegd. Verder is de relatie tussen bestuursrecht en strafrecht (nog) beter beschreven en geborgd.